

גמ' יומא סט :

והנורא והא דרב מתנא ו^א מטייא לדרכי יהושע בן לוי דאמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמן אנשי כנסת הגדולה שהחזירו עטרה ליושנה אתא^ב משה אמר^ג האל הגדול הגבור והנורא אתא ירמיה ואמר נכרים מקרקרין^ד בהיכלו איה נוראותיו לא אמר נורא אתא דניאל אמר נכרים משתעבדים בבניו איה גבורותיו לא אמר גבור אתו אינהו ואמרו אדרבה זו היא (ו) גבורת גבורתו שכוּבש את ו^ה יצרו^ה שנותן ארך אפים לרשעים ואלו הן נוראותיו שאלמלא מוראו של הקב"ה היאך אומה אחת יכולה להתקיים בין האומות ורבנן היכי עבדי הכי ועקרי תקנתא דתקין משה אמר רבי^ז אלעזר מתוך שידועין בהקב"ה שאמתי הוא לפיכך לא כיזבו בו: וקורא

מהרש"א ח"א

וע"ש זה נקראו אנשי כנסת הגדולה ע"ש שגדלוהו להוסיף צמחותיו חלחיות: אתא דניאל ב' אתו ב'. נראה דודאי ל"פ אלא דכל א' מהם הוסיף ופחת צמחותיו וכינויו כפי זמנו שראו צילתו וכחותיו של הקצ"ה וכולהו אמרו הגדול שצבל זמן ושעה גדולתו מפורסמת מתוך צריחת עולמו ומשה צמנו שראה גבורותיו ונוראותיו צנפלאות אשר עשה הקצ"ה צמחים וצמחותיו ועוג ושאר נסי המדבר הוסיף לומר הגבור והנורא אתא ירמיה וראה צדורו וזמנו עוצדי כוכבים מרקדין צהיכלו אמר איה נוראותיו כו' וע"כ פחת מלומר הנורא וזה היה צמחת הגלות צמחת חורבן הצית שעדיין לא נשתעצדו ישראל צעוצדי כוכבים והיה אומר הגבור עד דאתא דניאל שהיה צצבל צגולה וראה שעצוד הגלות וע"כ אמר איה גבורותיו ופחת מלומר הגבור מיהו נורא היה מאחר שלא ראה הוא חורבן הצית שעוצדי כוכבים מרקדין כו' עד דאתא אנשי כנסת הגדולה שהיו גם צסוף שצעים שנים של גלות צצבל וראו צאותן השנים שגלול גשראל מכמה צרות כגון מעשה המן שגלולו ע"י מרדכי שהיה מכלל כנסת הגדולה חזרו לומר הרי צכל השנים הללו שהאריך אף הקצ"ה לרשעים זו היא גבורתו שכובש את יצרו וזו היא מוראו שאומה אחת כו' כמאמרם ו^א כבשה אחת צין שצעים וצצים: והיינו דמסיים שיודעים בו בהקב"ה ב'. ולא כזו צו וכ"א מהם לא כיז צו לפי דורו וזמנו שראו צמחותיו יתצרך צרוך הוא וק"ל: